

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Полянської Єлизавети Андріївни на тему «Адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням у митній сфері в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Характеристика особистості здобувача

Полянська Єлизавета Андріївна у 2020 році закінчила Сумський державний університет за спеціальністю «Право», освітній рівень «магістр». У 2021 році вступила до аспірантури Сумського державного університету за спеціальністю 081 «Право». Навчалась на Юридичному факультеті Латвійського Університету, м. Рига (Латвія), що фінансувалось за рахунок Латвійської державної стипендіальної програми 29.09.2022-31.07.2023 рр., науковий консультант - професор Яутріте Брієде.

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради СумДУ (протокол № 5 від 11 листопада 2021 року).

За час навчання в аспірантурі Полянська Єлизавета Андріївна, зарекомендувала себе сумлінним, відповідальним та високопрофесійним науковцем. Опанувала та оволоділа сучасними методами наукових досліджень. Прийняла участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема міжнародній науково-практичній конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів» «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів» (м. Суми, 20–21 травня 2020 р.), «Sustainable Development in Wartime Ukraine and the World» (м. Прага, 25 листопада 2022 р.), «Проблеми юридичної науки очима молодих науковців» (м. Київ, 9 травня 2024 р.)

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 9 наукових праць, з яких 6 статті у фахових наукових виданнях України та науково-періодичних виданнях інших держав, 3 тези доповідей у матеріалах конференцій.

Дисертаційна робота Полянської Єлизавети Андріївни є комплексним дослідженням, спрямованим на визначення та формування адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні.

Актуальність теми дослідження. Держава є складним механізмом, функціонування якого залежить від багатьох чинників, серед яких визначальним є національна безпека. Поняття національної безпеки країни охоплює низку елементів, серед яких фінансово-економічна, інформаційна, політична, соціальна, екологічна, митна безпека тощо. Митна безпека, зі свого боку, забезпечує захист економічних, соціальних і політичних інтересів на кордоні держави, тому саме митна безпека зазнає чимало протиправних посягань, порушення відбуваються як із боку осіб, що мають намір перетнути державний кордон, так і в системі митних органів.

Сьогодні правопорушення у митній сфері досягли глобальних масштабів, перетворившись на явище, яке охоплює не лише окремі країни чи

регіони, а й має світовий вимір, оскільки вони властиві практично всім державам і регіонам світу. Для подолання їхнього поширення та мінімізації негативних наслідків кожна держава вживає всіх можливих заходів, розробляючи і впроваджуючи комплекс програм і завдань, удосконалюючи законодавчу базу та практику протидії.

З початком повномасштабного вторгнення Україна комплексно відчула порушення національної безпеки та зіткнулася з новими викликами, поряд із цим почався активний процес вступу України до Європейського Союзу, що також передбачає виконання низки завдань. Сьогодні в Україні відбувається чимало змін, як із метою адаптації до законодавства ЄС, так і з метою пристосування до реалій військового часу. Проте, на жаль, тенденції правопорушень у митній сфері не змінюється на краще, крім цього, що їхня кількість зростає, так і змінюється їхнє різноманіття (завезення товарів під виглядом гуманітарної допомоги або для потреб ЗСУ, незаконне перетинання державного кордону, підроблення документів тощо), водночас митна сфера є однією з найкорумпованіших. Часті зміни в митному законодавстві, недостатній рівень контролю, залученість працівників митних органів до організованої злочинності, низький рівень технічного оснащення митних пунктів пропуску – це всі ті чинники, що й далі завдають шкоди митній безпеці нашої країни. Відповідно особливу увагу акцентовано на адміністративно-правових заходах протидії правопорушенням у митній сфері в Україні. Саме послідовне впровадження вказаних заходів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості, збільшенню надходжень до Державного бюджету, декриміналізації підприємницької діяльності, захисту національних інтересів, покращанню системи перетину державного кордону, керованості розвитку внутрішнього споживчого ринку, раціоналізації міждержавних зовнішньоторговельних відносин, що загалом призведе до формування значних резервів для зміцнення економічної безпеки держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, ухвалених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року, та науково-дослідницьких тем Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Розробка методики взаємодії правоохоронних органів України щодо протидії легалізації злочинних доходів» (номер державної реєстрації – № 0120U100474) та «Засади діяльності правоохоронних органів у сфері контролю за системою залучення і використання МТД: глобалізаційний вимір» (номер державної реєстрації – № 0124U000635). Дисертаційна робота виконана під час навчання на юридичному факультеті Латвійського університету, м. Рига (Латвія), що фінансувалося за кошт Латвійської державної стипендіальної програми 29.09.2022–31.07.2023, науковий консультант – проф. Яутріте Бріседе.

Особистий внесок здобувача у виконання дисертаційної роботи

Дисертаційна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням. Автором дисертації особисто виконано огляд та аналіз даних літератури за темою наукового дослідження, сформульовані мета роботи, її завдання, створений план. Дисертантом власноруч реалізовані всі етапи дисертаційного дослідження та підготовлені всі розділи роботи з використання сучасних методів наукового дослідження. Дисертантом разом із науковим керівником проведено узагальнення одержаних результатів дослідження, сформульовано основні положення та висновки. Автором самостійно підготовлені матеріали для публікацій та прилюдних виступів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, що сформульовані в дисертації

Дисертаційне дослідження Полянської Єлизавети Андріївни виконано на високому методичному рівні з використанням комплексу сучасних методів дослідження. Основні наукові положення та висновки, сформульовані в дисертації, логічно випливають з одержаних результатів та є достатньо обґрунтованими. Вони відповідають поставленій меті та завданням дослідження. Дисертаційну роботу виконано на достатньо обґрунтованому рівні. Чітко структуровано основні напрямки дослідження, зокрема теоретико-правові засади дослідження заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні; забезпечення реалізації адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні; перспективи удосконалення застосування адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні.

Наукова новизна результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні з урахуванням сучасних викликів і зарубіжного досвіду та визначення напрямів їхнього удосконалення. Унаслідок проведеного дослідження сформульовано наукові висновки, положення і пропозиції, основними з яких є такі:

уперше:

- визначено сутність поняття «адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням у митній сфері» як сукупність прийомів і способів, що застосовують уповноважені державні органи та їхні посадові особи відповідно до законодавства з метою попередження, припинення правопорушень у митній сфері;

- класифіковано адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням у митній сфері як заходи адміністративного примусу (адміністративно-попереджувальні заходи, заходи адміністративного припинення, адміністративні стягнення), організаційно-правові заходи (заходи організаційного характеру, спрямовані на поведінку осіб, уповноважених на

виконання функцій держави, і прирівняних до них осіб, заходи, спрямовані на поведінку юридичних і фізичних осіб);

- запропоновано напрями вдосконалення адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні класифікувати за двома групами: 1) загальні напрями, що охоплюють гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами, визнання Державної митної служби України правоохоронним органом (внесення змін до Положення про Державну митну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 227, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 № 2135-ХІІ тощо), належне фінансування та підвищення компетентності персоналу, запровадження окремого порядку преміювання для державних службовців Держмитслужби України (внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України «Про питання оплати праці працівників державних органів» від 18.01.2017 № 15), автоматизацію митних процедур, розширене міжнародне співробітництво; 2) спеціальні напрями, що передбачають модернізацію технологій контролю, запровадження електронних протоколів, диференціацію відповідальності та поліпшення процедур конфіскації тощо.

Практичне значення отриманих результатів

Аналіз дисертаційної роботи показав, що дослідження Полянської Єлизавети Андріївни доповнюють та поглиблюють знання, щодо адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні. Отримані дані дають підставу для подальшого вивчення перспектив удосконалення застосування адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні.

Одержані результати дослідження використано в науковій діяльності та в освітньому процесі Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету. Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності щодо розроблення нормативно-правових актів із питань протидії митним правопорушенням в Україні, а також для вдосконалення практичної діяльності уповноважених органів державної влади, їхніх посадових осіб з питань протидії правопорушенням у митній сфері.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях, персональний внесок здобувача

За результатами дисертації опубліковано 9 наукових праць, з яких 5 статті у фахових наукових журналах України, 1 стаття в зарубіжному фаховому виданні та 3 тези доповідей у матеріалах конференцій. Сукупність усіх публікацій відображає викладені в дисертації результати дослідження, що відповідає вимогам п. 8, 9 вимог до присудження ступеня доктора філософії «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Оцінка мови та стилю дисертації

Матеріали дисертації викладено українською мовою, послідовно за формально-логічною структурою з дотриманням наукового стилю написання.

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно, і не мають ознак плагіату. Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспіранта Полянської Єлизавети Андріївни.

Відповідність фаху

Дисертаційна робота відповідає спеціальності 081 Право.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

За результатами перевірки дисертаційної роботи Полянської Єлизавети Андріївни на тему «Адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням у митній сфері в Україні», на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на першоджерела для текстових та ілюстративних запозичень; навмисних спотворень не виявлено. Звідси можна зробити висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Горобець Н. С., Полянська Є. А. Митна злочинність: поняття та проблеми правового визначення в Україні. *Juris Europensis Scientia*. 2020. № 3. С. 79–83.

2. Полянська Є. А. Система державних органів, що протидіють митним правопорушенням в Україні. *Наше право*. 2024. № 2. С. 222–228.

3. Полянська Є. А. Митний орган Латвії як наочний приклад для України. *Право.ua*. 2024. № 2. С. 282–288.

4. Polianska Ye. Genesis of legal regulation of administrative and legal principles of combating customs offenses. *Європейські перспективи*. 2024. № 3. С. 183–189.

5. Polianska Ye. The French customs authority system is an example of effective combatance against customs offenses for Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2024. Issue 4. P. 87–91.

6. Полянська Є. А. Правоохоронний статус Державної митної служби України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Випуск 85 (5). С. 67–71.

7. Резнік О. М., Полянська Є. А. Реформування органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України враховуючи європейський досвід. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : у 2 ч. (м. Суми, 21–22 травня 2020 року) / редкол.: А. М. Куліш, О. М. Резнік. Суми : Сумський державний університет, 2020. Ч. 2. С. 26–28.

8. Polianska Ye. Problems of the customs authority of Ukraine comparing with the customs authorities of European countries. Sustainable Development in Wartime Ukraine and the World : multidisciplinary conference for young researchers (November 25, 2022). Prague, Czech Republic, 2022. P. 37–38.

9. Полянська Є. Класифікація адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні. *Проблеми юридичної науки очима молодих науковців* : зб. наук. пр. XVII Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 9 травня 2024 р.) / укладачка: Віра Качур. Київ, 2024. С. 141–144.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Полянської Єлизавети Андріївни за актуальністю проблеми, методичними підходами, обсягом, ґрунтовністю аналізу та інтерпретацією отриманих даних, повнотою викладу принципів наукових положень, науково-теоретичним та практичним значенням повністю відповідає вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а дисертантка, з урахуванням виконання у повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова апробаційної ради
зі спеціальності 081 «Право»,
директор Навчально-наукового
інституту права
доктор юридичних наук, професор

Анатолій КУЛШ